

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים צט - קו, פרשת וארא תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

צדף צט

*חליצה מספק. *חמש אומות. *ולדה בולד כלתה. *ולד כהנת ושפחתה.

א. המקרים שיש חליצה מספק 1. חמש נשים שנתערבו ולדותיהן ונשאו נשים ומתו, כל אחת מהיבמות צריכה ארבע חליצות ואח"כ מתייבמת, וצריך קודם לחלוץ שמא יפגע ביבמה לשוק, אין אחד ליבם כמה דשמא יזדמן שייבם את ידיה, ואין לכהנים לייבם שמא היא חלוצה. 2. שייכא חליצה מספק לקרובות כאשר נולדו במחבא והאחים מאב הודאים נשאו את אמו, וכן שייכא באחותו אם נולדו שתי נקיבות במחבא, וכן בבתו שאשתו ואחרת ילדו במחבא.

ב. כיצד אותם בעל ואשה יכולים להביא חמש אומות 1. גוי וגויה, ילדו גוי. 2. בנם גוי התגייר, הוי גר. 3. הטבילין לעבדות, ילדו עבד. 4. שחרר את השפחה נולד ממזר מהבעל שעודנו עבד, ובמקרה זה אם שחרר את השפחה ונשאה ושחרר את הבן וכתב לו את כל נכסיו ה"ז מוכר את אביו כדי להגבות לאמו את כתובתה. 5. שחרר את העבד, הולד ישראל.

ג. הדינים בנתערב ולדה בולד כלתה 1. מתו התערובות, בני הכלה חולצין דהוי ספק אשת אחי אביו ואסורה ובני הזקינה מיבמין דאשת בן אחיו שריא. 2. מתו הודאין, התערובות חולצין לבני הזקינה דהוי ספק אשת אחי אביו, ולכלה אחד חולץ ואחד מיבם.

ד. ולד כהנת ושפחתה שנתערבו והגדילו אוכלים בתרומה, נוטלים חלק אחד בגורן, לא נטמאים למתים ואסורים להנשא לנשים כשירות משום העבד ולא לפסולות שמא הוא כהן, וכופין אותם לשחרר זה את זה כיון שאף אחד לא יכול להנשא. ודינם לאחר ששחררו 1. נושאים נשים כשרות לכהונה, ולא מטמאין למתים, ואם נטמאו לא לוקין. 2. לא אוכלים תרומה ואם אכלו א"צ לשלם, לא חולקים בגורן, ומוכרין את תרומתן והדמים שלהם. 3. אין חולקים בקדשי המקדש ולא חולקים בקדשים ואם נטלו לא מוציאים מידן, ופטורים מזרוע לחיים וקיבה, ובכורן רועה עד שיסתאב. 4. נותנים עליהם חומרי ישראלים דמנחתם נקמצת וחומרי כהנים שמנחתם לא נאכלת, ומעלים את הקומץ לשם עצים או שמפזרין על בית הדשן.

צדף ק

*תרומה בגורן. *ולד ספק. *האופן בלא שהיתה.

א. למי אין חולקין תרומה בגורן ומ"ט 1. חרש שוטה וקטן, דלאו בני דיעה. 2. טומטום ואנדרוגינוס,

דהו בריה בפ"ע. 3. עבד, למ"ד מעלין מתרומה ליוחסין כמ"ד חולקין לעבד אף שאין רבו עמו. 4. ערל וטמא מאיסי, ואמרינן לכולם משגרין לבתייהם מלבד נושא באיסור דקנסא ולא לטמא דהיה לו לזוהר משא"ב ערל דנפיש אונסיה. 5. נושא נשים באיסור, קנסא. 6. אשה משום גרושה או יחוד, ונפ"מ בגורן קרוב לעיר דידעי או ברחוק מהעיר ואיכא אינשי, ובמקום שחולקים מעשר עני נותנים לאשה תחילה משום זילותא וה"ה בתגרא.

ב. ולד ספק בן תשעה חדשים לראשון או שבעה לאחרון 1. ביבום, האחים מהאם חולצין דהוי ספק אח שלא מהאב, ואחים שלא מאותה אם הוא חולץ ומיבם והם אחד חולץ ואחד מיבם. 2. אחד ישראל ואחד כהן, נותנים עליו חומרי ישראלים וכהנים כדלעיל. 3. בשניהם כהנים, אוננים זה על זה, לא מטמאין זה לזה, לא יורש אותם אבל הם יורשים אותו, פטור על מכתו וקללתו, עולה בשתי המשמרות ולא חולק אא"כ שניהם מאותו בית אב. 4. היחוס בכהן, ראוי להיות כה"ג כיון דהוי ע"י נישואין, אבל בזנות משתקין אותו מדין כהונה שנאמר לזרעו אחיו. 5. היכה וקילל את שתייהם, לחכמים חייב בזא"ז ובבת אחת דהתראת ספק נחשבת, ולרבי יהודה לל"ק רק בבת אחת חייב דבעי התראת ודאי, ולל"ב בכל גוני פטור דבעינן דומה לשמים.

ג. האופן בולד של מי שלא שהתה אחר בעלה 1. אחר מיתת בעלה קשיא איך שניהם אוננים והרי אחד כבר מת. 2. בגרושה ואחר הגט אמאי לא מטמא לראשון, הרי אם אינו אביו הוא חלל. 3. בזנות ואחר בוועלה, ודחי הרי אמרינן עולה במשמרו. 4. ממאנת, ודחי דלא ראויה לילד. 5. למסקנא בקידושי טעות דיכולה למאן אפילו לאחר שילדה.

הדנן עלך פרק י"א – נושאין על האנוסה

פרק י"ב – מלות חליצה

פ"ד ק"א קג

*הפסוקים בחליצה. *סוג הנעל. *אופן החליצה.

א. דרשות הפסוקים בחליצה 1. בשלשה בתים, שנאמר זקנים והינו תרי ועוד אחד משום ב"ד שקול. 2. זקני, לרבי יהודה לעוד שני זקנים ולת"ק דאפשר שלשה הדיוטות אך צריכים לדעת להקרות כמו דיינים, ולהלכה סגי בשלשה אבל עבדינן בחמשה משום פרסומי מלתא. 3. לעיני, שצריכים לראות את הרוק. 4. בישראל, לר"י להדיוטות, ולחכמים שיש לענות חלוץ הנעל, ור"י יליף שנאמר ונקרא. 5. בישראל למעט ב"ד של גרים, ובאמו מישראל דן דיני ממונות, ובכל גווני ראוי לדון גר שנאמר מקרב אחיך. 6. וקראו, למעט שלוחם. 7. ודברו, שמשיאין לו עצה הוגנת לפי הגילאים. 8. השערה, שצריכים לקבוע מקום.

ב. סוג הנעל 1. בסנדל חולצין דנהגו העם, ומייתי דרבי חייא חלץ בסנדל שיש לו שנצין ולרב עדיף בשל טייעא דמהדק טפי, ובדידן אף שיש לו קשר יש להוסיף חוט כדי שיהיה מהודק טפי. 2. המח' אם יבוא אליהו היא האם חולצין במנעל לכתחילה, ונחלקו להו"א כיון דהשרוך מעל דמעל ודחי א"כ אף דיעבד, אלא גזירה משום מרופט או חצי מנעל. 3. תפור בפשתן פסול, שנא' ואנעלך תחש ולאידך נעל ריבה, ור"מ מכשיר כדאשכחן גבי קב הקיטע. 4. סנדל שבא משיער עיזים, תרסיותיו בלבד כשרות דהוי כמו דתחש, ואם כולו פסול דנקרא קרקא. 5. חלצה באנפיליא במחופה עור כשירה דהוי בכלל תחש ובשל בגד כשר רק לר"מ, וה"נ יש חילוק לגבי יו"כ. לרבנן פסול ולר"מ לל"ק כשר ולל"ב פסול כיון דלא מגין, וביו"כ ג"כ איכא סתירה ומתריצין דאסור להו"א כשיש כתינתין ומשום תענוג ולמסקנא בשל עור. 6. מכשרינן: מנעל שנפרס או סנדל

שנפחת ועדין מקבל את רוב הרגל, סנדל של שעם או סיב, בקב הקיטע, מוק, וסמיכת הרגלים. וקב הקיטע אתי כר"מ או אף כרבנן ובמחופה עור וכן סנדל עץ. 7. נעל שאינו ראוי פסול, וזהו גדול או שאינו חופה רוב הרגל ומסוליים בלי עקב, וכן סמיכת הידים פסולה. 8. של שמאל רק בדיעבד. 9. שאינו שלו הוי דיעבד, ולכן יש להקנות. 10. סנדל מוסגר כשר בדיעבד ומחלוקת במוחלט, ואף שמטמא בביאה לא נחשב דמיכתת שיעורו דאשכחן שבשעת השריפה ג"כ נקרא בגד. 11. של ע"ז בדיעבד כשר, תקרובת ע"ז ועיר הנדחת וכן בוקן שעשויה לכבודו פסול. 12. הטעם שסנדל של ב"ד כשר, דהשתא יכול להלך בו וכן השליח ב"ד יכול להלך בו.

אופן החליצה 1. בעינין שמיטת רוב העקב שעליה נסמך כל הרגל. 2. בעינין שהיא תתיר והיא תשמוט וזה לעיכובא. 3. בעי בקרעה ושרפה, דגילתה הרגל ומאידיך לא חלצה. 4. בעי שני נעלים זה על זה וקרעה את העליון ושלפה את השני כיון דחלצה ומאידיך לא גילתה את רגלו. 5. ע"מ להתירה צריך ששניהם יתכוונו, ובלא כוונה צריכה חליצה ואסורה להתיבם, ויבמה שגדלה עם האחים לא חוששים שחלצה סנדל לאחד מהם. 6. בלשון חליצה משמע בין הסרת הנעל ובין נתינתה וכמו החלצו לצבא, אבל מלשון מעל רגלו שמעינין דהכונה להוציא הנעל ולא להכניסה ברגלו. 7. החליצה בעומד יושב ומוטה וצריך לדחוף את רגלו בקרקע. 8. מי שרגלו הפוכה ודורך מעט על שוקו לא חליץ. 9. מהארכובה ולמטה כשר ומלמעלה פסול דבעינין מעל רגלו, והא דמצינו לשון רגל על למעלה מכך זהו לישנא מעליא.

פדף קד-קה

*חליצת שמאל ולילה. *חליצה חסרה מעשה. *הרקקה. *גור דין ותפילה.

א. חליצת שמאל ולילה 1. בלילה לחכמים החליצה כשירה ולרבי אלעזר פסולה, ומחלוקתם להו"א אי מקישים ריבים לנגעים ולמסקנא ודחי לכו"ע מקישים ופליגי אי חליצה נחשבת כתחילת דין. 2. בשמאל פסול דילפינן ימין בגז"ש רגל ממצורע, ור"א מכשיר ואף דיליף גז"ש און ממצורע מוחלפת השיטה, או און מופני משא"כ רגל דאיכא למפרך שמצורע טעון עץ ארז אוזב ושני תולעת. 3. ביחיד פסול ור"ע הכשיר, ולרבי שמעון ור"י הסנדלר כשירה בשנים ואינה הלכה אף דיעבד, ובינו לבינה הכשיר בעדים רואים מבחוץ.

ב. דין חליצה שחסרה מעשה 1. חלצה ורקקה ולא קראה, כשר. 2. קראה ורקקה ולא חלצה, פסול. 3. חלצה וקראה ולא רקקה, לר"א פסול שנאמר ככה יעשה, ולר"ע כשר דאינו מעשה באיש. 4. חליצה לבד כשרה. 5. קראה בלבד אינו כלום. 6. רקקה בלבד, נפסלה לאחין אבל לא הותרה לשוק.

ג. הפסולים בחליצה 1. חרש וחרשת פסולים, דאינם בני דיעה ולא בני קריה. 2. קטן בן תשע חליצתו פסולה דאינו איש, ולר"מ נחשב כמו גט בגדול. 3. קטנה לר"מ פסול דמקיש אשה לאיש, ולחכמים כשר דדרשי אשה אפי' קטנה, וזהו בגיל פעוטות או עונת נדרים ולהלכה עד שתביא שתי שערות. ומייתי מעשה שיבמה קטנה באה לחלוץ בפני רבי ואמר לאבדן שיבדוק אם היא גדולה והפסיע על ראשי עם קדוש ור"ש ברבי יוסי אמר בשם אביו שאף קטנה חולצת ורבי אמר לאבדן קום בדוכתיך ונטל למטרפסיה על דבריו בכך שנצטרע וטבעו שני בניו ומיאנו שתי כלותיו. 4. אילם, לל"ק כשר דקריה לא מעכבא והם בני דיעה, ולל"ב פסול דרק בראוי אינו מעכב וכדין בילה.

ד. דיני הרקקה 1. יבמה שרקקה לפני ב"ד נפסלה מהאחין וצריכה חליצה, ואתי כר"ע דאף שסובר

שאינה מעכבת חייש שיתירו חלוצה לאחין משא"כ קרייה שישנה בתחילה ובסוף, וכן אתי כרבי דקסבר בכבשי עצרת ששחט ולא זרק הלחם קדוש ואינו קדוש, ודלא כר"א דקסבר ששני מתירים מעכבים זה את זה, ולל"ב רקקה א"צ לירק שוב והסדר לא מעכב וחיישינן שיתירו חלוצה לאחין. 2. רקקה דם, במוצת נאסרה מלהתיבם כיון שיש בזה צחצוחי רוק, ובשותת מותרת. 3. הרוק צריך שיראה לדיינים. 4. נאמר וירקה בפניו ולכן אם קלטו הרוח ולא היה מול פני היבם פסול. 5. אכלה שום וירקה אינה רקיקה.

ה. גזר דין ותפילה 1. תשובת השאלות ששאלו את לוי, גידמת חולצת, יבמה שרקקה דם כשר, ורשום בכתב אמת זהו גזר דין שיש עמו שבועה שאינו נקרע. 2. גזר דין של בית עלי אינו מתכפר בזבח ומנחה אבל מתכפר לרבה בדברי תורה ולאביי אף בגמילות חסדים וחי ששים שנה. 3. גזר דין של צבור אפילו שנחתם נקרע שנאמר בכל קראינו אליו, וביחיד נאמר נכתם עונך מלבד עשי"ת. 4. המתפלל צריך שיתן את עיניו למטה שנאמר והיו עיני ולבי שם, ולבו למעלה שנאמר נשא לבבנו אל כפים.

דף קו

*מוטעה. *סדר החליצה.

א. דיני מוטעה 1. חליצה מוטעת כשירה, להו"א באמרו לו חלוץ ובכך תכנסנה ודחי דצריכים שיכוונו להפרד בכך ולכן צריכה חליצה מעלייתא, אלא חלוץ ובתמורה קבל כסף ואח"כ אומר משטה אני בך. 2. גט מוטעה לעולם פסול. 3. מעושה בגט וחליצה, אם אמר רוצה אני כשר ואם לאו פסול. 4. דין מכירין, במקום שחולצים וממאנים רק למי שמכירין כותבין גט חליצה ומיאון, ובמקום שעושים אף לשאינן מכירין אסור דחיישינן לטועין.

ב. סדר החליצה 1. המעשה, קוראה מאן יבמי והוא קורא לא חפצתי לקחתה בלשון הקודש, חולצת ורוקקת וקוראה ככה יעשה לאיש, ונהגו להמשיך לקרוא עד סוף הפרשה והסדר אינו מעכב. 2. לת"ק הדיינים אומרים חלוץ הנעל, ולרבי יהודה מצוה על כל הנמצאים לומר כן. 3. לכו"ע צריך להזהר לתת רווח בלא אבה יבמי דיבמה, ומחלוקת בלא חפצתי דיבם כיון דהוי אפסוקי מלתא. 4. יש לכתוב בגט החליצה שהקריאו כדיון, ורב זוטרא שרטט וכתב את כל הפרשה וי"א דלא ניתן להכתב.

הדון עלך פרק י"ג – מלות חליצה

שאלות לחזרה ושינון

א. דרשות הפסוקים בחליצה (8)	א. המקרים שיש חליצה מספק (2)
ב. סוג הנעל (12)	ב. כיצד אותו בעל ואשה יכולים להביא חמש אומות (5)
ג. אופן החליצה (9)	ג. הדינים בנתערב ולדה בולד כלתה (3)
א. חליצת שמאל ולילה (3)	ד. דיני ולד כהנת ושפחתה שנתערבו, ואחר שהשתחררו (4)
ב. דין חליצה שחסרה מעשה (6)	א. למי אין חולקין תרומה בגורן ומ"ט (6)
ג. הפסולים בחליצה (4)	ב. דיני ולד ספק בן שבעה או תשעה (5)
ד. דיני הרקיקה (5)	ג. האופן שלא שהתה אחר בעלה (5) הדרן!
ה. גזר דין ותפילה (4)	פרק יב- מצות חליצה
א. דיני מוטעה (4)	א. דף קאקג
ב. סדר החליצה (4) הדרן!	

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות עם מחודדין בפ"ך. 📖
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת מהדורה חדשה. 📖
מחודדין בפ"ך	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימוני הדרף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתו	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~119~

המערכת